

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 2/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **DOMINIK, n. o.**, Veľká Lehota 431, zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, Aleja Slobody 50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 27Up/1816/2022 z 26. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 12 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 27Up/1816/2022 z 26. septembra 2023. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní sa sťažovateľ domáhal proti žalovanému (obec [REDACTED]) zaplatenia sumy 7 500 eur s príslušenstvom z titulu zaplatenia nároku na poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby v zariadení pre seniorov v zmysle § 110a q ods. 13 a 14 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v platnom znení.

3. Okresný súd vydal 4. januára 2023 platobný rozkaz sp. zn. 27Up/1816/2022, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do 15 dní od doručenia platobného rozkazu sumu 7 500 eur a náhradu trov konania vo výške 597,52 eur alebo v tej istej lehote podať odpor. Žalovaný

podal 13. januára 2023 proti platobnému rozkazu odpor. Sťažovateľ vo vyjadrení k odporu navrhol zamietnuť ho pre nedostatočné odôvodnenie a pokračovať v konaní. Okresný súd uznesením sp. zn. 27Up/1816/2022 z 12. júna 2023 odpor odmietol. Žalovaný podal proti uzneseniu z 12. júna 2023 sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že ho zrušil. Následne 18. októbra 2023 postúpil vec Okresnému súdu Žiar nad Hronom v zmysle § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ nesúhlasí so zrušením uznesenia z 12. júna 2023. Je toho názoru, že sťažnosť proti nemu bola doručená upomínaciemu súdu po uplynutí zákonnej lehoty a navyše neobsahovala žiadnu argumentáciu, ktorá by súvisela s vecnou stránkou sporu a spochybňovala by tak nárok sťažovateľa. Právne závery okresného súdu sťažovateľ považuje za nesprávne, arbitrárne a rozporné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

5. Sťažovateľ osobitne poukazuje na to, že lehota na podanie sťažnosti začala plynúť 29. júna 2023 a uplynula 13. júla 2023. Podľa jeho názoru bola sťažnosť podaná 14. júla 2023 (v napadnutom uznesení okresný súd uvádza dátum 12. júla 2023, pozn.), teda po uplynutí ustanovenej lehoty, čo malo mať za následok odmietnutie, resp. zamietnutie sťažnosti.

6. Druhá argumentačná línia sa odvíja od obsahu podaní žalovaného v upomínacom konaní, teda odporu a sťažnosti proti uzneseniu z 12. júna 2023. Podľa sťažovateľa žalovaný v sťažnosti neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by vecne spochybnili jeho nárok. Uviedol len, že na zaplatenie uplatňovanej sumy nemá finančné prostriedky. To ho však nezbaňuje zodpovednosti za záväzky, ktoré sú mu uložené zákonom. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti následne uviedol argumenty, pre ktoré považuje svoj nárok za dôvodný a ktoré rovnako špecifikoval vo svojich podaniach upomínaciemu súdu.

7. Žalovaný v odpore ani v podanej sťažnosti nárok sťažovateľa nespochybnil. Odpor žalovaného tak vzhľadom na § 11 ods. 4 zákona o upomínacom konaní nemožno považovať za vecne odôvodnený. Bolo povinnosťou upomínacieho súdu dôsledne skúmať, či podaný odpor spĺňa všetky náležitosti potrebné na jeho vecné prejednanie príslušným súdom.

8. Upomínací súd v napadnutom uznesení aplikoval § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní arbitrárne, v rozpore s vlastnou rozhodovacou činnosťou a bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom zobral do úvahy skutkové okolnosti prípadu, štádium konania a zo strany sťažovateľa nielen tvrdené, ale aj riadne preukázané dôvody, pre ktoré podal žalobu proti žalovanému. Povinnosť dostatočne odôvodniť odpor ustanovil zákonodarca do § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní s účelom zamedziť veľkému množstvu prípadov, keď žalovaní bez akýchkoľvek právnych a vecných dôvodov len s úmyslom oddialiť vybavenie veci podávali proti platobným rozkazom neodôvodnené odpory.

9. Sťažovateľ považuje za nedostatočné aj odôvodnenie napadnutého uznesenia, keďže mu chýba logické vysvetlenie, k akým skutkovým zisteniam okresný súd dospel, akú právnu normu aplikoval a ako ju interpretoval pri otázke vecného odôvodnenia odporu žalovaného proti platobnému rozkazu

a v otázke včasnosti podania sťažnosti. To je nezlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 12 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením upomínacieho súdu, ktorým zrušil uznesenie z 12. júna 2023. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd postupoval arbitrárne a nezákonne, keďže sťažnosť, na základe ktorej došlo k zrušeniu uznesenia, mala byť podaná po lehote a nebola dostatočne odôvodnená.

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

12. Zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 53 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013)], podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

13. Ústavný súd podotýka, že základným cieľom upomínacieho konania bolo vytvorenie zrýchleného elektronického a formulárového konania pre rozhodovanie o peňažných nárokoch. Upomínacie konanie je (len) alternatívnym spôsobom riešenia sporov vzniknutých v súkromnoprávných vzťahoch, z ktorých vyplýva oprávnenému subjektu nárok na zaplatenie peňažnej sumy. Ak taký spor nebol právoplatne skončený v upomínacom konaní, môže sa za podmienok ustanovených zákonom „preklopiť“ do sporového konania podľa Civilného sporového poriadku. Zákon o upomínacom konaní vyslovene ráta s tým, že ak upomínací súd neodmietne podaný odpor (§ 12), vyzve žalobcu, aby navrhol pokračovať v konaní a postúpi vec príslušnému súdu (§ 14).

14. Ústavný súd bez toho, aby podrobne reagoval na jednotlivé námietky sťažovateľa, konštatuje, že základné práva, ktoré sťažovateľ označil v petite svojej ústavnej sťažnosti, sú práva výsledkové. To znamená, že ústavný súd je oprávnený zasiahnuť na ich ochranu v zásade až po právoplatnom rozhodnutí orgánu verejnej moci. Toto východisko je úzko spojené s princípom subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorá sa uplatňuje až po vyčerpaní všetkých dostupných právnych prostriedkov ochrany základných práv. Úlohou ústavného súdu nie je a nemôže byť posudzovanie

vecnej správnosti jednotlivých rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré svojou (procesnou) povahou nie sú spôsobilé zasiahnuť do označených práv sťažovateľa. Takýmto rozhodnutím je aj napadnuté uznesenie. V okolnostiach posudzovanej veci je totiž významné, že v dôsledku postúpenia veci Okresnému súdu Žiar nad Hronom síce sťažovateľovi nebola poskytnutá procesná ochrana v rámci osobitného upomínacieho konania, ale jeho právo na súdnu ochranu sa naďalej riadne realizuje v sporovom konaní pokračujúcom na Okresnom súde Žiar nad Hronom.

15. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri vzájomnej kumulácii dôvodov odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde.

16. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základných práv označených v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2024

Libor Duľa
predseda senátu